

Kateřina EBENHÖHOVÁ, **Křest v myšlení raně novověkého měšťana**, bakalářská práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2006, 82 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Poté, co se antropologicky zaměřené výzkumy staly jedním z dominantních a úspěšných směrů ve výzkumu raně novověké šlechty, se některé historičky a historikové pokoušejí obdobná témata hledat i v městském prostředí. Jednu z oblastí, které se pro antropologicky orientovaný výzkum nabízí, představují přechodové rituály, zejména narození/křest, sňatek a smrt/pohřeb. Zatímco ve šlechtickém prostředí se badatel věnující křtům může spolehnout na poměrně pestré spektrum dochovaných pramenů, ve městech má k dispozici písemností o poznání méně. Kateřina Ebenhohová, jenž se právě na tento přechodový rituál zaměřila, proto musela hledat prameny, které by jí dokázaly prozradit více než příliš strohá řeč matričních údajů. Zaměřila se proto na měšťanské rodinné kroniky (či rodinné paměti), do nichž si jejich pisatelé (a spíše výjimečně i pisatelky) zaznamenávali údaje o narození a křtech svých potomků.

V úvodu své práce v kompilativně pojatých kapitolách ale ještě pojednala o sociálním prostředí, do něhož později své výzkumy zasadila, tedy o podobě českých a moravských měst v raném novověku a o jejich kultuře. Poté se již věnovala problematice narození, křtu a kmotrovství. Vycházela přitom zejména z textu pražské synody z roku 1605, který již obsáhle převyprávěla a okomentovala Miroslava Melkesová. Vzhledem k tomu, že většina rodinných kronik/pamětí se vztahuje až k pobělohorskému období, je tento krok logický; v budoucnu ale bude nutné zaměřit se i na pojednání o významu a podobě křtu u jiných církví než pouze u katolické církve.

Poté se již Kateřina Ebenhohová věnovala šesti měšťanským kronikám/pamětem: kronice Jiřího Bartoška z Uherského Brodu, kronice pražské erbovní rodiny Dvorských z Gryfí Hory, pamětem utrakvistického kněze Jana Jiřího Mathiadesa Račenského, autobiografickým zápisům nobilitovaného měšťanského rodu Mařanů Bohdaneckých z Hodkova a zápisům německobrodské rodiny Jelínků. Kromě těchto již edičně zpřístupněných textů zaměřila Kateřina Ebenhohová svou pozornost i na dosud nevydané paměti horažďovického měšťana Jana staršího Malkovského z let 1679 až 1740, jejichž edice tvoří přílohu posuzované bakalářské práce (s. 69-82). Autorka nejprve okomentovala text pamětí a poté se zabývala těmi záznamy, jež se věnovaly potomkům pisatelů pamětí a jejich křtům. Nevynechala ani zmínky o kmotrech těchto dětí či o těch situacích, kdy sám pisatel byl kmotrem nějakého jiného dítěte. Podařilo se

jí odhalit, že záznamy o křtech na stránkách rodinných kronik/pamětí měly v podstatě obdobnou podobu. Jejich součástí byly údaje o datu narození dětí, datu jejich křtu, jménech, kmo- trech a kmo- trách, o nebeských znameních, modlitbách za jejich další zdárný růst nebo ojedi- něle i některé další záznamy. Na základě těchto údajů autorka formulovala některé závěry například o místu porodů, úmrtnosti novorozenců, meziporodních intervalech, časové prodle- vě mezi narozením a křtem, motivaci pro výběr jména kmo- třence, o křtících duchovních a nakonec i o kmo- trovství jako významném neformálním vztahu v městské společnosti. Byla si přitom vědoma jedinečnosti zkoumaných záznamů a dokázala se vyvarovat pokušení o jejich zobecnění.

V samotném závěru se Kateřina Ebenhöhová ještě krátce zabývala dalšími prameny, se kterými bude v budoucnu nutné poznatky získané studiem rodinných kronik/pamětí komparovat. Jedná se zejména o matriky, kázání ke křtům, náboženskou polemickou literaturu a také o mravoučná díla z per měšťanských autorů.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm v ý b o r n ě.

Jindřichův Hradec, 21. května 2006

PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D., v. r.